

Søga eftir Sólrún Hraunfjörð Njálsd.
Gjörd 8. des. 1988

Tann óndi maðurin frá Sólámía

Einaferð fyri mongum öldum síðani buði ein óndur og ljótur álvalmaður í einum landi, sum æt Sólámía. Hesin óndi maðurin æt Illoygdi.

Illoygdi var rikasti maður í allari verðini, men eisini tann girigasti. Nógvir høvdu roynt at stjála frá honum, men hvørja ferð doyðu teir.

Illoygdi átti eina dóttur. Gentan var líka yndislig og góð, sum hann var ljótur og óndur. Hár hennara var krunkasvart, eyguni vóru stór og djúp. Klæðini, hon gekk í, vóru hvít og kjólin skein sum túsundtals gimsteinar. — Á, søgdu fleiri ungir menn, — hon er tann vakrasta gentan, sum til er.

Soria, sum dóttir Illoygda æt, var ólukkulig og græt seg í svøvn hvørt kvøld. Pápin var óndur við hana og stongdi hana inni í kamarinum, so at onginn slapp at siggja hana ella at tosa við hana. Sum hon ynskti at sleppa at tosa við fólk. Skilti pápin ikki, at nú var hon vorðin 18 ár? Neyðars álvalgentan legði seg í songina og græt.

Ein bóndabýur var nærhendis høllini, har Illoygdi buði. Eini hjún í bóndabýnum áttu 3 gentur og 3 dreingir. Tey vóru fátæk og ikki serliga góð við børnini, men tann yngsti sonurin var tann, ið hevði tað ringast av øllum. Foreldrini toldu hann ikki og vildu bert sleppa av við hann, so tá ið drongurin var vorðin 19 ára gamal, rýmdi hann heiman. Hjúnini vórðu glað og søgdu: — Tað er gott, at okkara býtti sonur fór. Hann er tann býttasti og ljótasti av okkara børnum, vónandi kemur hann ongantið heim aftur.

Áðrenn Ferkó, soleiðis æt yngsti bóndasonurin, tók mat og annað, hann hevði brúk fyri, kysti systkin síni og segði, at hann fór ongantið at siggja tey aftur. Tann elsti beiggin kroysti Ferkó og segði: — Vit fara ongantið at gloyma teg. Hvi mást tú, sum er bestur av okkum øllum, rýma frá okkara óndu foreldrum? Hann svaraði ikki, tók matin og fór avstað. Sjálvsagt var hann ringur um at rýma frá sínum systkjum, men hann var eisini glaður at sleppa frá allari ábyrgd. Tá tað var altíð hann, sum mátti fara upp klokkan fyra um morgunin at rudda og geva høsnum. Ongantið slapp hann í song fyri midnátt.

Ferkó var góður og fittur drongur. Sjálvt um hann ikki var so klókur og vakur, so gloymdu fólk tað, tá ið tey hugdu í eyguni á honum, sum vóru so sera blíð.

Drongurin legði seg niður í tað heita grasið og hugdi at høllini hjá Illoygda, sum stóð á einum hólmi mitt í sjónum. Hvussu ofta hevði hann ikki ynskt at sloppið tvørtur um sjógvn og inn í høllina? Men onginn slapp har yvir. Ferkó visti, at ein óndur álvalmaður buði har við dóttur síni. Hvi var lívið so órættvist? Hann sauffaði, blundaði og droymdi um Soriu og høllina.

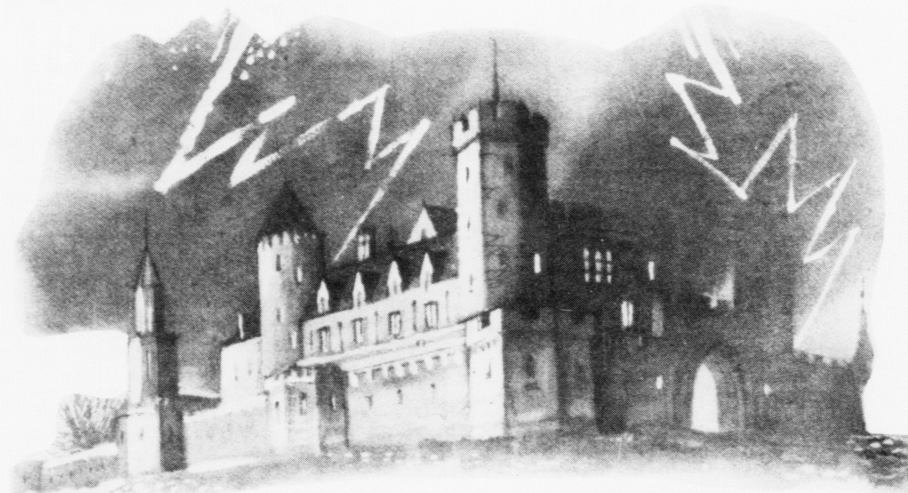
Bráðliga vaknaði hann og var ræðsluslugin. Beint framman fyri honum stóð ein ljótur maður við hvitum skeggi og stórarí alvahúgvu. Tað var onginn annar enn Illoygdi sjálvur.

Illoygdi smiltist, so tær ljótu, svørtu tenninar sást. Hann segði: — Eg hoyrði tína hugsan. So tú vilt sleppa í høllina at siggja dóttur mína, sum er vakrari enn allar aðrar kvinnur í verðini?

Ferkó nikkaði og stardi at Illoygda.

Illoygdi segði: — Tú ert bæði býttur og ljótur, so eg fari at lata teg sleppa heim við mær.

Drongurin visti ikki hvat hann skuldi siga. Nógvir ungir og vakrir menn høvdu roynt at sloppið inn í høllina. Og her stóð tann óndasti maðurin á jorðini og vildi sleppa honum inn! Nei, nú skilti Ferkó onki, men okkurt mátti hann siga, so hann spurdi: — Hvussu sleppi eg um sjógvn? Illoygdi smiltist aftur, læt eyguni aftur og teskaði: — Eg ætli mær at lata træ koma í staðin fyri tann stóra sjógvn, men beinanvegin tú kemur í land,

verða trøini aftur til sjógv.

Ferkó ætlaði at svara, men sá at álvalmaðurin var farin og tá ið hann hugdi at sjónum, sá drongurin nóg trægiggja har. Hann gekk og fór so at renna, so hoppaði hann og Ferkó fleyg í luftini yvir ímóti høllini.

Bóndasonurin datt niður á oynna og í tí sama varð sjógvurin aftur har sum hann hevði verið.

Illoygdi tók ímóti hoinum og segði læandi: — Hvussu kundi tú vera so býttur at halda, at eg fór at loyva tær at vitja dóttur mína? Men nú sleppur tú ongantið burtur hiðani, tí onginn sleppur yvir sjógvn, sum eg gandaði fyri 18 árum síðani. Kæri býttlingur, nú ert tú vorðin mín fangi og trælur. Álvalmaðurin flenti ein óhugnaligan látur og fór inn í sína vøkru holl. Men neyðars Ferkó stóð eftir við tårum í eygunum.

Soria bustaði sítt langa, vakra hár, tá ið hon hoyrði onkran gráta. Hon bleiv forvitin og hugdi út gjøgnum gluggan. Ein ljótur, ungur drongur lá í grasinum og græt, sum hjarta hansara var um at skradna. Spakuliga læt hon gluggan upp og rópti blidliga: — Ungi maður, hvi grætur tú so? Ferkó hugdi upp og fekk eyga á ta vakrastu gentu, hann nakrantíð hevði sæð. Hann segði: — Pápi tín hevur avbyrgt meg her úti, og nú sleppi eg ongantið burtur aftur.

Soria bannaði pápa sín og segði: — Tak tað ikki so tungt, eg veit hvat vit kunnu gera. Men ikki nú, tí pápi mín kemur til mín um eina litla løtu. Men í kvøld kann eg tosa við teg. Gentan tagdi og læt gluggan aftur.

Ferkó varð standandi sum gandaður. Hana mátti hann eiga og onga aðra. Men kanska helt henda avbera vakra genta hann vera ov ljótan? Bóndasonurin turkaði tårini burtur og sovnaði.

Illoygdi flenti ein óndan látur, tá ið hann vitjaði dóttur sína og hon spurdi: — Hvar var tað, ið græt so illa, pápi. Og hvat ger hann her? Illoygdi flenti ein óndan látur og segði: — Hatta, hatta var bert ein ljótur býttlingi, sum eg lokkaði her yvir. Og hann kom við mær, mær, sum eri tann størsti illvildarmaður í heiminum. At nakar kann vera so býttur. Nei, tað fari eg ikki! Illoygdi flenti aftur og fór út.

Men Soria stóð eftir við einum duldarfullum brosi um bleiku varrnar.

Tað fór at skýma tá Ferkó vaknaði. Tað var vorðið kalt og drongurin ballaði jakkan fast um seg. Hann var bæði svangur og bangin, har hann

lái. Ljósá hárið og klæðini vóru vát. Tað hevði regnað meðan hann svav. Hann reistist og hugdi inn í gluggan, har hann hevði sæð gentuna, men onki ljós var at siggja. Bráðliga sá hann onkran koma ímóti sær. Tað svartá hárið var so vakurt, at Ferkó fór at tára, tí hann visti, at hann ongan møguleika hevði at fáa hesa gentuna. Soria smiltist blidliga til hansara, men úr eygum hennara skein ræðsla. Hon segði: — Endiliga slapp eg út. Pápi mín gloymdi at stongja hurðina. Tú mást sleppa tær burtur, tí eg hoyrði pápa siga, at hann í morgin fór at drepa teg, áðrenn kemur upp. So, góði, tú mást skunda tær.

Gentan tagdi og Ferkó stóð eina løtu og hugsaði og segði so: — Nei, um eg fari, so skalt tú eisini koma við, tí tú kanst ikki búgva saman við honum alt liv titt, og tú mást hjálpa mær burtur frá hesum óhugnaliga staði.

Soria stardi inn í tey blíðu eyguni og ein lógin yldr fór ígjøgnum hana. Hvat var á vási? Hvi kendu hon seg sum í Paradís? Gentan kveistraði hesar tankarnar burtur og segði blidliga: — Tíverri kann eg ikki koma við tær, men pápi mín drepur teg og tað má ikki henda. Tú mást sjálvur svimja um sjógvn.

Eitt øgiligt buldur hoyrdist og himmalin bleiv svartur og toran fór at ganga. Bráðliga stóð álvalmaðurin beint framman fyri teimum og óhugnaligt hatur sást í eygunum. Hann segði: — So tit ætla at rýma! Veitst tú ikki, mín kæra dóttur, at onginn kann sleppa frá mær, uttan at spyrja meg um loyvi fyrst? Illoygdi flenti ein ljótan látur og hann helt tað vera so øgiliga stuttligt, at onkur skuldi rýma. — Men, segði hann og láturin tagnaði. — Kona mín doyði, tí hon ætlaði sær at rýma frá mær, segði at hon hevði fingið nóg mikið av mær, so sjálvandi mátti eg gera okkurt. So ein morgun gandaði eg sjógvn so heitan, at øll fóru at doyggja, um tey ætlaðu at svimja yvir um. Nei, mín vakra kona fór í sjógvn og doyði beinanvegin. Men hvør tolr 100 hitastig?

Dóttur hansara bleiv líkbleik og eyguni fyllust

